

nébih

termőföldtől
az asztalig

Gyümölcs fajtavizsgálat a nemesítők szolgálatában

Dr. Szani Zsolt

2017.X.3.

Gyümölcs fajtavizsgálat a nemesítők szolgálatában

1954: gyümölcs fajtaelismerés - Tomcsányi Pál

2004: EU csatlakozás: új lehetőségek és elvárások

- EU szinten érvényes vizsgálati eredmények → megfelelés bizonyítása

alap: Szőlő-Gyümölcs Fajtakísérleti Osztály-szakmai műhelyben

- szellemi tőke,
- nemzetközi szakmai elismertség.

TERVGAZDASÁG

- ágazati irányítás fajtakérdésben
- fajtakísérleti munka: gazdasági érték megállapítása
  - szakértői bizottságok,
  - termőképesség, az áruérték és a gazdaságos termeszthetőség vizsgálata
  - minősítési fokozatok
    - árufajta
    - házi kerti

PIACGAZDASÁG

- szolgáltató jelleg erősödése
- DUS: regisztráció kizárólagos alapja
- Nemzeti és közösségi szintű oltalom részére

feladatkör változás → vizsgálat központosítás

'egy faj-egy vizsgálati hely' elv

fajtagyűjtemény → DUS referencia

Pölöske: kiemelt almatermésű, hidegtűrőbb csonthéjas bogyós héjas fajok

Tordas: melegigényes csonthéjas, mandula további almatermésű

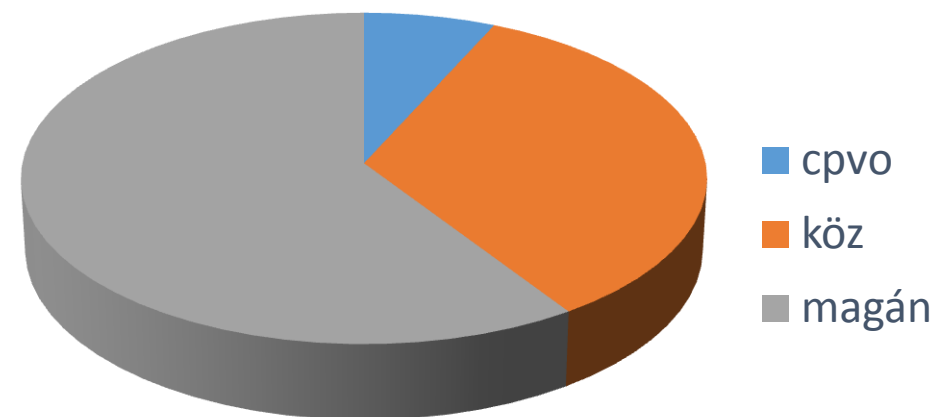
Helvécia: tájfajta gyűjtemény

BEJELENTŐI KÖR ÁTALAKULÁSA

- tendencia világszerte
1980-as évek óta
- közintézmények
↓
magán nemesítők

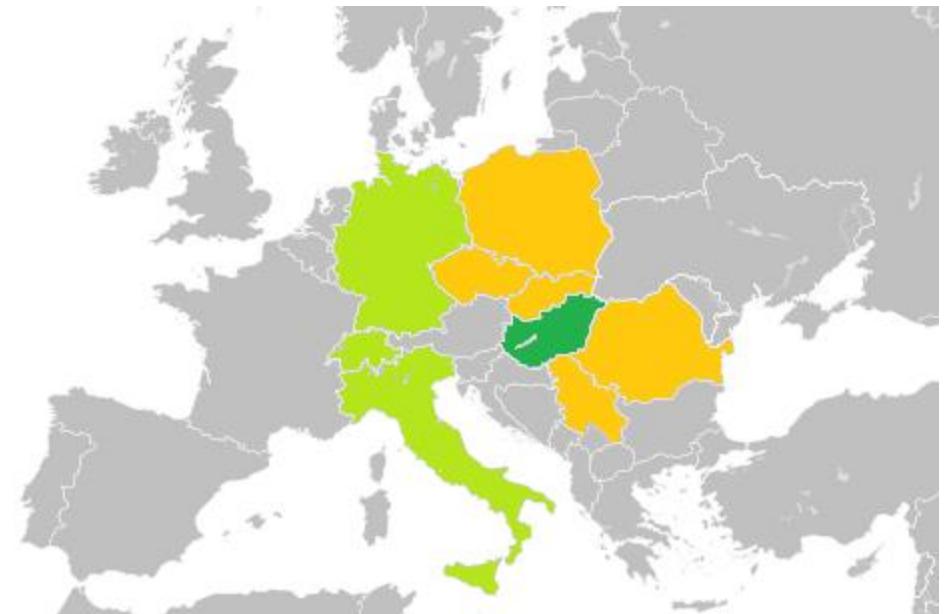
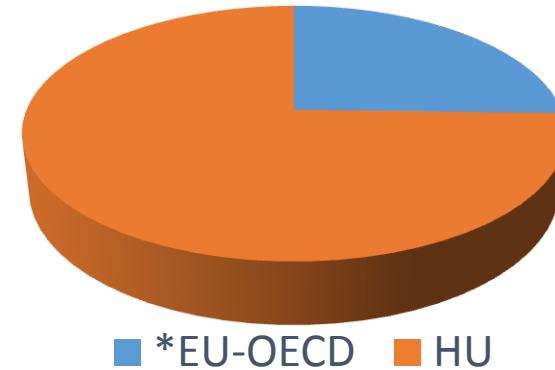
SZEKTOR SZERINT

BEJELENTŐI KÖR ÁTALAKULÁSA

- Fajtavizsgálat versenyhelyzetben az EU-ban
- cseh, francia, német, olasz, spanyol és svájci fajtajelölteket is vizsgálunk.
- Kijelölt EU vizsgáló hivatal (gesztenye)
- regionális vizsgálati szerep (kajszi)

SZÁRMAZÁSI ORSZÁG SZERINT

GYÜMÖLCS FAJTAVIZSGÁLAT AZ EU KERETEI KÖZÖTT

CPVO Minőségügyi Szolgálat – 2009

Monitoring látogatás: évente

Felülvizsgálat: három évente,

- 2010,
- 2013,
- 2016.

alma, kajszli, cseresznye,
meggy, szilva, őszibarack
és gesztenye

CPVO K+F programok

- CPVO co-funded R&D project CPV.8648: “Management of peach tree reference collections”
- CPVO R&D project: “Harmonisation in DUS apple testing”, under procedure
- CPVO R&D project “Reducing the number of obligatory observation periods in DUS testing ... ”

Management of Peach Tree Reference Collections: Ongoing Research & Development Program Relevant to the Community Plant Variety Rights Protection System

C. Joo¹, M.H. Gardier², C. Collombet³, C. Grelsson⁴, A.L. Potholun⁵, D. Zhang⁶, S. Fouillon⁷, T. Pissard⁸, C. Turo⁹, Zs. Fritos¹⁰, Zs. Szász¹¹, L. Zabor¹², P. Chereu¹³, M.T. Bakera¹⁴, G. Sclaf¹⁵, J. Martínez, J.M. Alonso, I. Verde, M.T. Demar, G. Della Stada, S. Soreau

The registration of new varieties, either for Plant Breeders' Rights or National Listing (PBR / NL) purposes in the European Union (EU) requires the completion of Distinction - Uniformity - Stability (DUS) tests, set up by official European examination offices. The permanent updating and maintenance of a reference collection as large as possible is a strategic aspect of the DUS test. It represents a serious investment to develop and keep large orchards for a culture such as peach tree: important number of available varieties, short turn over and new applications often closer and closer. For a common interest to the applicants and the examination offices, four European offices (France, Hungary, Italy and Spain) work together in a 3 years project supported by the Community Plant Variety Office (CPVO). The overall objectives is to provide a database managing the characteristics of 500 peach tree cultivars to improve:

- * the efficiency of the DUS test thanks to an earlier and optimized pre-selection of close example varieties to compare with a candidate variety
- * the quality of the technical expertise: completing the complementarity of several characterisation method, mainly phenotypical descriptors, harmonized digital pictures and SSR fingerprint

Peach database

Standardised morphological data

- harmonisation of testing procedure
- use CPVO peach tree protocol (DUS1)
- setting of 69 descriptors on:

tree, flower, leaf, fruit

Standardised digital data

phenological view

Molecular profiles

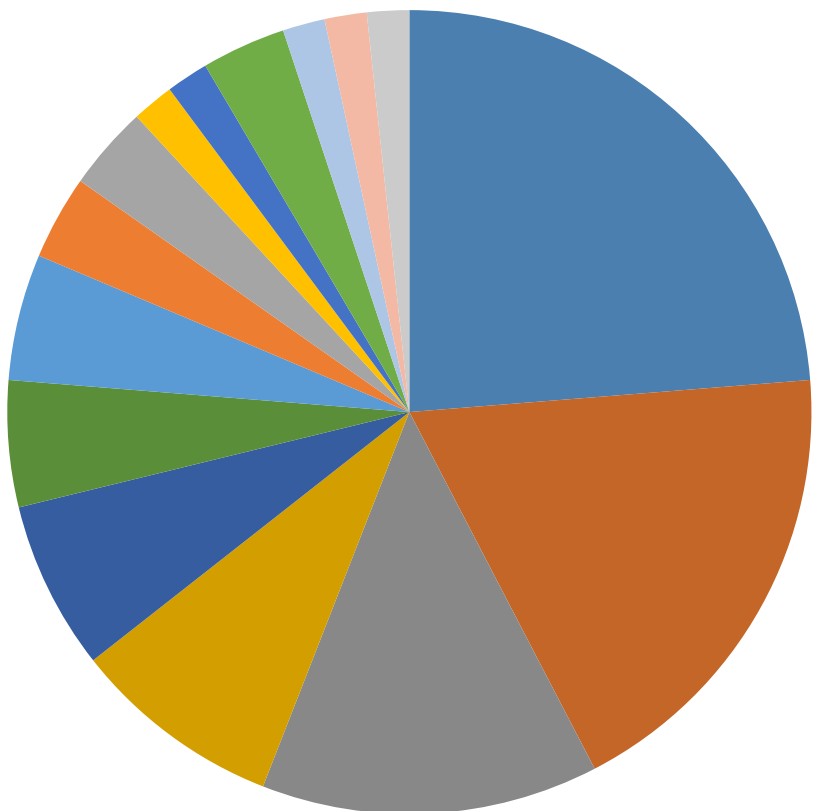
With a set of 35 SSR:

- GR: LDP06-025, LDP06-022
- GR: CPV104, RPPV101
- GR: RPPV102, LDP06-008
- GR: CPV105, RPPV103
- GR: RPPV107, RPPV108
- GR: RPPV105, LDP06-012
- GR: CPV102, RPPV103b
- GR: CPV106, LDP06-010

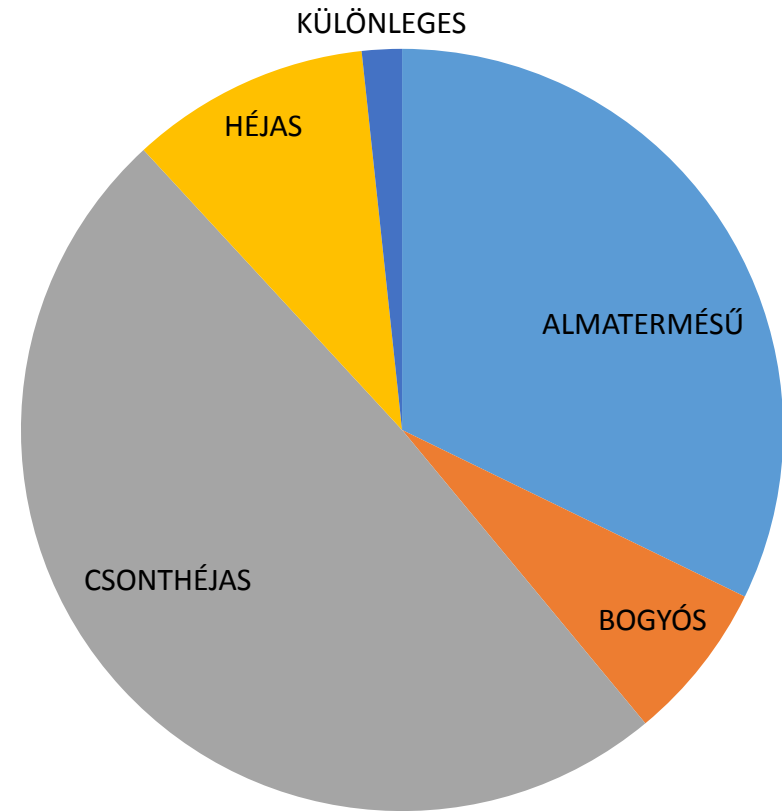
Map of Europe showing participating countries: France, Hungary, Italy, Spain.

Logos: INRA, cita, IVIA, CRA, MGZSI, CPVO-OCVV

VIZSGÁLT GYÜMÖLCSFAJOK

- alma
- kajsziarack
- őszibarack
- meggy
- körte
- málna
- szilva
- cseresznye
- dió
- birs alany
- feketebodza
- gesztenye
- köszméte
- mandula
- törökmogyoró

GYÜMÖLCS FAJTAVIZSGÁLAT AZ EU KERETEI KÖZÖTT

EU Közösségi Katalógus → fajtaválaszték

- fajtabemutatók
- érzékszervi bírálatok

TUDÁS MENEDZSMENT

- **TAIEX AGR 63008:** Workshop on Testing Fruit Varieties. Serbia 2016.,
- **TAIEX AGR 60849:** Multi-country Workshop on establishment and improvement of national registration systems in Balkan countries with focus on fruit and grape varieties and aligning with EU marketing requirements. Macedonia 2016.
- **TAIEX AGR IND/STUD 43956:** host of Study Visits on marketing of vegetable propagating material, other than seed from Serbia promoting their EU access.
- **TAIEX AGR IND/STUD 24962** Study visit on system of the registration of varieties of fruit and ornamental species host of Study Visits from Croatia promoting their EU access.
- **CPVO RS-32 Multi-beneficiary program** “DUS testing of nut varieties and management of reference collection”

nébih

termőföldtől
az asztalig

*125 éves a
növényfajtakísérlet,
2017.X.3.*

KÖSZÖNJÜK FIGYELMÜKET!

